

ΕΙΡΗΝΗ ΔΕΡΜΙΤΖΑΚΗ
ΒΙΡΓΙΝΙΑ ΧΡΥΣΟΥΛΑΚΗ

Τα αφόρετα παλαιοίτσι

Η Βιργινία Χρυσουλάκη γεννήθηκε στην Αθήνα αλλά έζησε τα παιδικά της χρόνια στην Κρήτη. Πραγματοποιώντας ένα παιδικό σχεδόν όνειρο, έγινε εκπαιδευτικός σπουδάζοντας στη Φιλοσοφική Σχολή Αθηνών. Τα τρία της αγοράκια έγιναν πηγή έμπνευσης, δίνοντάς της το κίνητρο να γράψει σε μορφή παραμυθιού όλα όσα θέλει να μοιραστεί μαζί τους...

virgmann@yahoo.gr

Η Ειρήνη Δερμιτζάκη γεννήθηκε το 1982 στη Σητεία. Σπούδασε Βιομηχανικό Σχέδιο και θέατρο στην Ελλάδα, και κινηματογράφο στο Λονδίνο. Γράφει σε διάφορα ιστολόγια και περιοδικά λογοτεχνίας. Έχει επίσης γράψει διάφορα κείμενα για το ραδιόφωνο, για comics, θεατρικά κείμενα και σενάρια για ταινίες μικρού μήκους. Έχει κερδίσει τρία βραβεία διηγήματος. Τα τελευταία δυο χρόνια ζει και εργάζεται στο Λονδίνο.

www.riraki.com

ΕΙΡΗΝΗ ΔΕΡΜΙΤΖΑΚΗ
ΒΙΡΓΙΝΙΑ ΧΡΥΣΟΥΛΑΚΗ

ΤΑ ΑΦΟΡΕΤΑ ΠΑΠΟΥΤΣΙΑ

Επιανογράφηση:
Ειρήνη Δερμιτζάκη

Ειρήνη Δερμιτζάκη, Βιργινία Χρυσουλάκη, Τα αφόρετα παπούτσια
ISBN: 978-618-5040-28-4
Οκτώβριος 2013

Εξώφυλλο, Εικονογράφηση:
Ειρήνη Δερμιτζάκη,
www.riraki.com

Επιμέλεια, Διορθώσεις:
Ευρυδίκη Αμμανατίδου
<http://evriam.blogspot.gr>

Σελιδοποίηση:
Ηρακλής Λαμπαδαρίου,
www.lampadariou.eu

Εκδόσεις Σαίτα
Αθανασίου Διάκου 42, 652 01, Καβάλα
Τ.: 2510 831856
Κ.: 6977 070729
e-mail: info@saitapublications.gr
website: www.saitapublications.gr

Σημείωση: Η γραμματοσειρά που χρησιμοποιήσαμε είναι προσφορά του Aka-acid (www.aka-acid.com).

Άδεια Creative Commons
Αναφορά Δημιουργού - Μη Εμπορική
χρήση - Όχι Παράγωγα Έργα 3.0 Ελλάδα

Με τη σύμφωνη γνώμη των συγγραφέων και του εκδότη, επιτρέπεται σε οποιονδήποτε αναγνώστη ή αναπαραγωγή του έργου (ολική, μερική ή περιληπτική, με οποιονδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφησης ή άλλο), η διανομή και η παρουσίαση στο κοινό υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις: αναφορά της πηγής προέλευσης, μη εμπορική χρήση του έργου. Επίσης, δεν μπορείτε να αλλοιώσετε, να τροποποιήσετε ή να δημιουργήσετε πάνω στο έργο αυτό.

Αναλυτικές πληροφορίες για τη συγκεκριμένη άδεια cc, διαβάστε στην ηλεκτρονική διεύθυνση:
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/gr/>

ΣΤΟΥΣ ΓΟΝΕΪΣ ΜΟΥ,
Γιώργο και Ρένα Δερμιτζάκη

Ο Μίχος ο τσαγκάρης ζούσε εδώ και πολλά χρόνια σε ένα μικρό σπίτι, σε ένα ακόμα πιο μικρό χωριό, σε μια ακόμα πιο μικρή πολιτεία. Το τσαγκαράδικο του ήταν στο υπόγειο του σπιτιού του, και το σπιτικό του ήταν στην άκρη του μικρού αυτού χωριού. Έτσι, όποιος έμπαινε ή έβγαινε από το χωριό, έκανε και μια μικρή στάση στο τσαγκαράδικο του κυρ Μίχου να γυαλίσει τα παπούτσια του, να αλλάξει τις σόλες ή να φτιάξει τα τακούνια του.

Ο κυρ Μίχος ξύπναγε κάθε τσαγκαροδευτέρα από νωρίς το πρωί και περίμενε με λαχτάρα το φορτηγό που θα του έφερνε το νέο του εμπόρευμα. Όμορφα δέρματα, λαστιχένιες σόλες, ξεχωριστά βερνίκια και λοιπά.

Σαν του ανακοίνωσε η γυναίκα του η Ανθούλα πως σύντομα θα γίνει πατέρας, και μάλιστα ότι πιστεύει πως το παιδί θα είναι αγόρι, η πρώτη εικόνα που πέρασε από το μυαλό του Μίχου του τσαγκάρη ήταν, αντί για το πρόσωπο του μωρού, ένα ζευγάρι δερμάτινα παπούτσια.

Εκείνο το πρωινό ο κυρ Μίχος είχε ένα λόγο παραπάνω να ξυπνήσει από τα χαράματα. Είχε παραγγείλει τα πιο σπάνια υλικά για να φτιάξει το πιο ωραίο ζευγάρι παπούτσια για τον μοναχογιό του. Σηκώθηκε τόσο νωρίς από το κρεβάτι του που τα κοκόρια δεν είχαν ξυπνήσει ακόμα.

Άρχισε με ζήλο να φτιάχνει σχέδια κι
όλο δοκίμαζε άλλα σχήματα και χρώματα.
Όσο έφτιαχνε τα παπουτσάκια τραγουδάγε
λογής λογής τραγούδια κι έλεγε ευχές για το
αγέννητο ακόμα παιδάκι του.

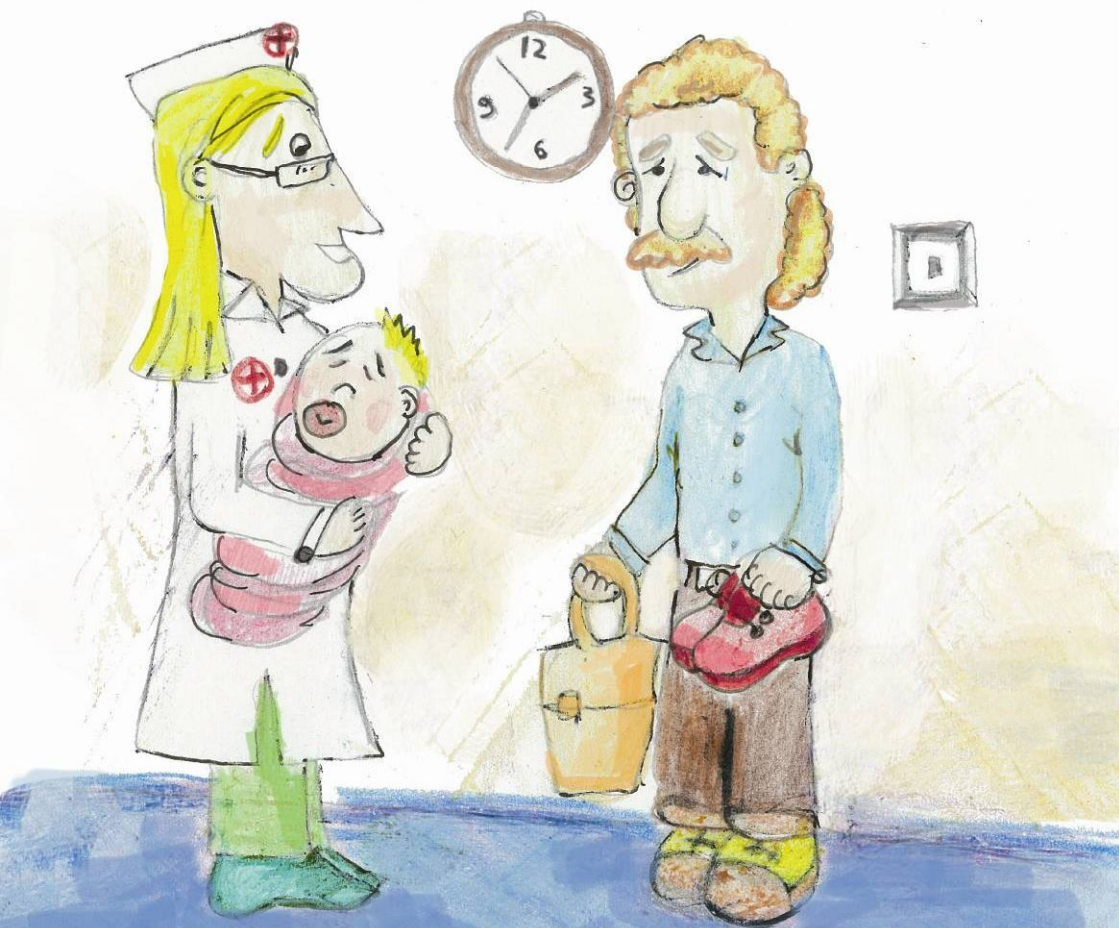
Οι μέρες περνούσαν γρήγορα και παρόλο που οι καιροί ήταν δύσκολοι και η φτώχεια μεγάλη, ο κυρ Μίχος το έβγαζε το μεροκάματο. Πότε μπάλωνε τις αρβύλες των στρατιωτών, πότε έφτιαχνε σταβάνια για τους αγρότες και πότε πότε πέδιλα και γόβες για τις κυρές. Μα κάθε βράδυ πριν πάει για ύπνο, δοκίμαζε κι ένα σχέδιο για τα παπουτσάκια του πρωτογιού του. Ήθελε να έχει τα πιο ξεχωριστά και άνετα παπούτσια, ποιος ξέρει γιατί; Ίσως γιατί εκείνος έφτασε δεκαοκτώ χρονών για να βάλει παπούτσια στα πόδια του και μπορεί να παρέμενε ξυπόλυτος αν δεν του χάριζε ένα ζευγάρι ο κυρ Γιώργης που του έμαθε την τέχνη του τσαγκάρη.

Πέρασαν οι μήνες μάνι μάνι και ήρθε η ώρα της Ανθούσας να γεννήσει. Έκλεισε ο κυρ Μίχος το τσαγκαράδικο κι έτρεξε με τα παπουτσάκια παραμάσχαλα να δει τη γυναίκα του και τον πρωτογιό του.

«Να σας ζήσει η κόρη!» είπε η κυρά μαμή.

«Κόρη; Είδατε καλά κυρά μαμή; Γιατί εμείς αγόρι περιμέναμε!»

«Τι αγόρι καλέ, αφού η κοιλιά της γυναίκας ήταν στρογγυλή! Άμα είναι μυτερή βγαίνουν τα αγόρια».

«Γερό να 'ναι κι ό,τι να ναι!» είπε ο κυρ Μίχος και χαιρέτησε τη μαμή. Το βράδυ στην κάμαρή του από τη μια καμάρωνε τη γυναίκα του που κοιμόταν γαλήνια, κι από την άλλη την κόρη του στην κούνια.

«Δεν πειράζει για τα παπουτσάκια», σκέφτηκε. «Θα τα φιλάξω για το επόμενο».

Και τα χρόνια πέρασαν κι έφεραν φτώχεια, πολέμους, λύπες μα και χαρές. Όλες οι μέρες βρήκαν τον κυρ Μίχο πάνω από τον πάγκο του. Κυρίως μπάλωνε τα παλιά παπούτσια, μιας και οι χωριανοί του δεν είχαν λεφτά για καινούρια. Άλλοτε χρησιμοποιούσε χαρτόνια, άλλοτε τσουβάλια και ό,τι άλλο βάζει ανθρώπου νους για να μπαλώσει τα ταλαιπωρα χιλιοπαλωμένα ήδη παπούτσια των συγχωριανών του.

Πάνω στον πάγκο εργασίας του, σε ένα μικρό κουτί, είχε πάντα φυλαγμένα τα παπουτσάκια που είχε φτιάξει τότε που νόμιζε πως η γυναίκα του θα κάνει αγόρι. Κάθε φορά που του ανακοίνωνε η Ανθούλα πως είναι έγκυος, εκείνος τα ξεσκόνιζε και τα λουστράριζε. Κι όταν πάλι με σκυμμένο κεφάλι, του έλεγε πως το έχασε κι αυτό το μωρό, εκείνος τα ξαναέβαζε στο κουτί τους.

«Δεν πειράζει κυρά, την επόμενη φορά. Έχει ο Θεός!» της έλεγε χαμογελώντας.

Κι έτσι ήταν πάντα ο κυρ Μίχος: έλεγε «δεν πειράζει» και χαμογελούσε, κι ας ήταν οι καιροί δύσκολοι και η φτώχεια μεγάλη.

Τα χρόνια πέρασαν κι άλλο και βρήκαν τον κυρ Μίχο σκυμμένο στον πάγκο του να φτιάχνει λογής λογής παπούτσια. Τα παιδικά παπουτσάκια ξεχάστηκαν με τον καιρό πίσω από ένα σωρό παλιοπάπουτσα που κρατούσε σαν ανταλλακτικά.

Τις μοναδικές φορές που έλειπε από το εργαστήρι του ο κυρ Μίχος ο τσαγκάρης, ήταν για να ταΐσει τις κατσικούλες του, να ποτίσει τα ζαρζαβατικά στον μικρό του κήπο ή για να πάει στο καφενείο. Εκείνες τις φορές η κόρη του έβρισκε την ευκαιρία με τους φίλους της να τρυπώνουν στο τσαγκαράδικο και να σκαλίζουν από δω κι από εκεί. Στα παιδικά τους ματάκια ο χώρος φάνταζε σαν ένα παράξενο λούνα παρκ με όλα αυτά τα ασυνήθιστα εργαλεία. Τα κοριτσάκια φόραγαν τις γόβες παριστάνοντας τις κυρίες και τα αγόρια τις μεγάλες αρβύλες κάνοντας πως είναι καουμπιόνδες ή στρατιώτες.

Κι ύστερα κι η κόρη μεγάλωσε και παντρεύτηκε ένα καλό παλικάρι και πήγαν να ζήσουν στην πρωτεύουσα. Ο κυρ Μίχος συνέχισε να δουλεύει σκυφτός στον πάγκο του και πότε πότε κατέβαινε και η γυναίκα του να του κάνει παρέα, μιας και ένιωθε μοναξιά στο άδειο σπίτι χωρίς τη θυγατέρα τους.

Μια μέρα η Ανθούλα μπήκε μέσα στο τσαγκαράδικο κλαίγοντας από χαρά. Στα χέρια της κρατούσε ένα γράμμα που έλεγε πως η κόρη τους γέννησε στην πρωτεύουσα ένα υγιέστατο αγοράκι. Σαν είδε στη φωτογραφία ο κυρ Μίχος τον νεογέννητο εγγονό, για κάποιο λόγο το μυαλό του πήγε στα παπουτσάκια που είχε φτιάξει όταν ήταν έγκυος η κυρά του. Έφαγε τον κόσμο να τα βρει, ώσπου τα ανακάλυψε σκονισμένα από την πολυκαρία κάτω από κάτι θεόρατες κυνηγητικές αρβύλες. Τα γυάλισε με περίσσεια φροντίδα και στοργή κι ύστερα τα φόραξε πάνω στο ράφι που έβαζε όλες τις έτοιμες παραγγελίες για να στεγνώσουν.

Καιρό μετά ήρθαν επίσκεψη η κόρη με τον μικρό. Ο κυρ Μίχος καμάρωνε το εγγονάκι του και δεν έβλεπε την ώρα να το δει να φοράει τα παπουτσάκια του και να μοιραστεί την ιστορία τους, που τόσα χρόνια περίμεναν καρτερικά να ζεστάνουν τα πόδια ενός παιδιού.

Μια και δυο κατεβαίνει στο τσαγκαράδικο να φέρει τα παπουτσάκια. Ενόσω ξεκλείδωνε το λουκέτο της πόρτας, είδε μέσα από το τζάμι τα παπουτσάκια να γυαλίζουν πάνω στο ράφι. Έλαμπαν κι εκείνα όπως το πρόσωπό του και ξεχώριζαν διηλα στα άλλα παπούτσια όπως ξεχώριζε και ο κυρ Μίχος από τους συγχωριανούς του για την καλοσύνη και την καρτερικότητά του. Άες και τα παπουτσάκια αυτά είχαν πάρει κάτι από την προσωπικότητά του.

Σαν άνοιξε την πόρτα ένωσε ένα ξαφνικό μούδιασμα στην καρδιά του.

«Δεν είναι τίποτα», σκέφτηκε κι έκανε να ανέβει το μοναδικό σκαλοπάτι της εισόδου.

Μα το βήμα αυτό δεν το έκανε ποτέ, γιατί ο κυρ Μίχος άφησε την τελευταία του πνοή στο κατώφλι του τσαγκαράδικου.

Τα χρόνια πέρασαν κι άλλο και μια μέρα κι η κυρά του, η Ανθούλα, έφυγε κι αυτή για το μεγάλο ταξίδι. Το τσαγκαράδικο ερήμωσε, μα κάθε φορά που κάποιος περνούσε απέξω Άες και τα παπούτσια του ζώηρευαν και πατούσαν πιο γερά στην άσφαλτο.

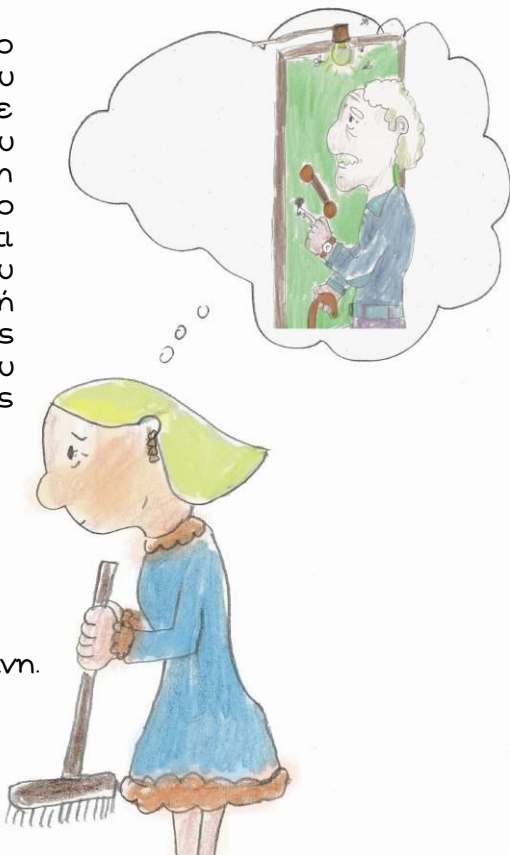
Κάποια μέρα θερινή, η κόρη του κυρ Μίχου κατέβηκε με τον γιο της τον Μιχαλάκη και τον άντρα της να ξεκαλοκαιριάσουν στο νησί. Είχαν χρόνια να πατήσουν το πόδι τους στο χωριό καθώς κι εκείνη στεναχωριόταν να βλέπει το σπίτι έρημο χωρίς τους γονείς της. Μα σαν ο χρόνος πέρασε και μαλάκωσε τον πόνο, το πήρε απόφαση να συνδεθεί πάλι με τον τόπο της.

Ώρες πολλές η κόρη του κυρ Μίχου με τον άντρα της καθάριζαν το σπίτι και πετούσαν παλιατζούρες: ένα δυο έπιπλα σκονισμένα και φαγωμένα από τον σκόρο, πεσμένους σοβάδες και ποντικοφαγωμένα σεντόνια. Σαν νύχτωσε, κατέβηκαν να καθαρίσουν και το τσαγκαράδικο. Όσο πετούσαν σε μεγάλες μαύρες σακούλες βερνίκια και δέρματα, σόλες και παλιοπάπουτσα, το μικρό αγόρι, ο Μιχαλάκης, έπαιζε τριγύρω και προσπαθούσε κι αυτό να μπηθεί τους μεγάλους και να κάνει ότι κουβαλάει σκουπίδια. Με τη λίγη δύναμη που είχε, πότε κουβαλούσε ένα κορδόνι και πότε ένα μικρό καρφί.

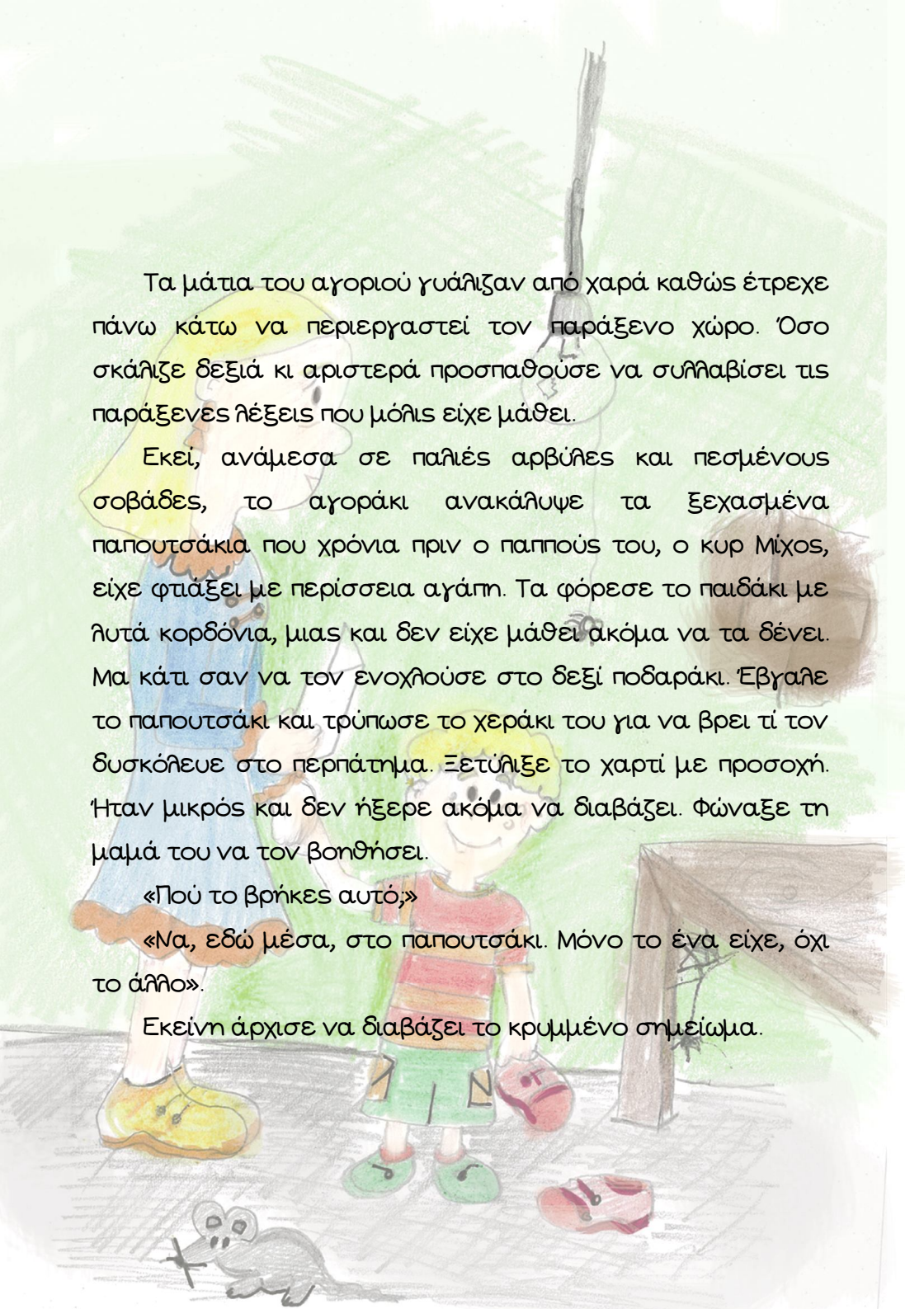
«Γιατί τα πετάμε όλα αυτά;» ρώτησε με την παιδική του αφέλεια, κι η κόρη του κυρ Μίχου σαν να δάγκωσε πικρά τα χείλη της. Δεν ήξερε τι να του απαντήσει.

Συνέχισαν ώρες το καθάρισμα κι ο μικρούλης, που πια είχε κουραστεί πολύ, είχε τυλιχτεί γύρω από το πόδι του πατέρα του, τού τράβαγε τη μηλούζα και ρώταγε πώς λένε το κάθε εργαλείο και σε τι χρησιμεύει. Η κόρη του κυρ Μίχου εξηγούσε με αγάπη και υπομονή στον γιο της. Εκείνος στραμπουλούσε τη γλώσσα του προσπαθώντας να αρθρώσει τις άγνωστες λέξεις.

«Ταλαλάκι», έλεγε ο μικρός.
«Ταναλάκι», διόρθωνε εκείνη.
«Καλο-πόδι», έλεγε πιο μετά.
«Καλαπόδι», διόρθωνε πάλι εκείνη.

Τα μάτια του αγοριού γυάλιζαν από χαρά καθώς έτρεχε πάνω κάτω να περιεργαστεί τον παράξενο χώρο. Όσο σκάλιζε δεξιά κι αριστερά προσπαθούσε να συλλαβίσει τις παράξενες λέξεις που μόλις είχε μάθει.

Εκεί, ανάμεσα σε παλιές αρβύλες και πεσμένους σοβάδες, το αγοράκι ανακάλυψε τα ξεχασμένα παπουτσάκια που χρόνια πριν ο παππούς του, ο κυρ Μίχος, είχε φτιάξει με περίσσεια αγάπη. Τα φόρεσε το παιδάκι με λυτά κορδόνια, μιας και δεν είχε μάθει ακόμα να τα δένει. Μα κάτι σαν να τον ενοχλούσε στο δεξί ποδαράκι. Έβγαλε το παπουτσάκι και τρύπωσε το χεράκι του για να βρει τί τον δυσκόλευε στο περπάτημα. Ξετύλιξε το χαρτί με προσοχή. Ήταν μικρός και δεν ήξερε ακόμα να διαβάσει. Φώναξε τη μαμά του να τον βοηθήσει.

«Πού το βρήκες αυτό;»

«Να, εδώ μέσα, στο παπουτσάκι. Μόνο το ένα είχε, όχι το άλλο.»

Εκείνη άρχισε να διαβάσει το κρυμμένο σημείωμα.

Κόρη μου,

Τα χρόνια πέρασαν... Εχώ γερνών κάθε μέρα κι εσύ ολάκερη κοπέλα, με δική σου πια οικογένεια. Ξέρω πως θα έρθει κάποτε η μέρα για το οριστικό αντίο, γί αυτό το λόγο θα σου γράψω δυο λόγια που θα είναι η ευχή και η κληρονομιά μου.

Γυρνών στα περασμένα και βλέπω μια ζωή γεμάτη: χαρές και λύπες ανακατεμένες, ανθρώπους αγαπημένους να έρχονται και να φεύγουν, αγωνίες και ελπίδα να ηλέκονται κουβάρι... Δεν μπορώ πια να το ξεδιαλύνω. Όλα τούτα μαζί είναι το παρελθόν.

Και σκέφτηκα, απ' όλα τούτα, τι να είναι άραγε το πιο σπουδαίο; Τι είναι το σημαντικό, εκείνο που θα σε συμβούλευα πάντα να επιδιώκεις για να έχει η ζωή σου νόημα και ουσία;

Ένα μόνο πράγμα μου έρχεται παιδί μου στο μυαλό. Οι γέφυρες... Όχι εκείνες που φτιάχνουν οι άνθρωποι για να διαβούν ποτάμια, μα εκείνες που χτίζονται ανάμεσά τους, με υπομονή και αγάπη, μέρα τη μέρα, με τον καλό λόγο, με το χαμόγελο το αληθινό, την αγκαλιά και τη συμπόνια. Γέφυρες που στεριώνουν φιλίες και στηρίζουν στα δύσκολα τις αγάπες, που ορθώνονται πάνω από μίσση και έχθρες, και μας κάνουν να ερχόμαστε κοντά ο ένας με τον άλλο, νικώντας τον φόβο, την απελπισία, τη μοναξιά.

Άλλο δεν έχω να σου πω παιδί μου. Τούτο το γράμμα κράτα, μαζί με την ευχή μου.

Με παντοτινή αγάπη

Ο πατέρας σου

Δίγησε το γράμμα και σκούπισε ένα δάκρυ από τα μάτια της.

«Τι είναι αυτό μαμά;»

«Ένα γράμμα από τον παππού σου».

«Θα μου το διαβάσεις το βράδυ πριν κοιμηθώ;» είπε ζωηρά το παιδάκι και προτού πάρει απάντηση, φόρεσε τα παπουτσάκια του και συνέχισε ενθουσιασμένο το παιχνίδι του γελώντας και τρέχοντας από δω κι από κει.

Ο κυρ Μίχος ψηλά, πάνω από εκεί που πετάνε τα πουλιά και πέρα από τον ουρανό, καμάρωνε τον εγγονό του να φοράει τα παπουτσάκια και να σκαρφαλώνει στον παλιό πάγκο και την καρέκλα που συνήθιζε να κάθεται ο ίδιος και να δουλεύει μέρες και νύχτες. Και κάπως σαν η ψυχή του να γαλήνευε έτσι που, από τόσα σύννεφα μακριά, άκουγε την παιδική φωνούλα να αντηχεί μέσα στο παλιό τσαγκαράδικο.

Αφήστε τα βιβλία
να πετάξουν
ελεύθερα!

Η ιδέα για τις Εκδόσεις Σαΐτα ξεπήδησε τον Ιούλιο του 2012 με πρωταρχικό σκοπό τη δημιουργία ενός χώρου όπου τα έργα νέων συγγραφέων θα συνομιλούν άμεσα, δωρεάν και ελεύθερα με το αναγνωστικό κοινό.

Μακριά από το κέρδος, την εκμετάλλευση και την εμπορευματοποίηση της πνευματικής ιδιοκτησίας, οι Εκδόσεις Σαΐτα επιδιώκουν να επαναπροσδιορίσουν τις σχέσεις Εκδότη-Συγγραφέα-Αναγνώστη, καλλιεργώντας τον πραγματικό διάλογο, την αλληλεπίδραση και την ουσιαστική επικοινωνία του έργου με τον αναγνώστη δίχως προϋποθέσεις και περιορισμούς.

Ο ισχυρός άνεμος της **αγάπης** για το βιβλίο,
το γλυκό αεράκι της **δημιουργικότητας**,
ο ζέφυρος της **καινοτομίας**,
ο σιρόκος της **φαντασίας**,
ο λεβάντες της **επιμονής**,
ο γραιγος του **οράματος**,
καθοδηγούν τη σαΐτα των Εκδόσεών μας.

Σας καλούμε λοιπόν να αφήσετε
τα βιβλία να πετάξουν ελεύθερα!

Ο Μίχος ο τσαγκάρης, σαν έμαθε πως θα γίνει πατέρας, έβαλε όλο του ταλέντο και τη μαεστρία για να φτιάξει τα πιο όμορφα παπουτσάκια για τον γιο που ονειρεύεται. Τα πράγματα όμως δεν έρχονται όπως τα περιμένει και έτσι τα παπουτσάκια παραμένουν στο σκοτισμένο του ράφι μέχρι να βρεθούν τα κατάλληλα ποδαράκια που θα τα φορέσουν.

ISBN: 978-618-5040-28-4